

Jelenet B. R. Chopra
 »A hívítás« című filmjéből

DEVENDRA KUMAR
 a „Time and Tide” főszerkesztője

Bombay-i filmlevél

Gazdasági és külpolitikai okok miatt 1962-ben kevesebb, »csak« 317 indiai játékfilm készült Bombay, Madras és Calcutta stúdióiban a korábbi években forgatott mintegy 350-nel szemben. A játékfilmek számszerű csökkenése egyúttal a művészi színvonal emelkedését hozta magával. Csökkent a történelmi, klasszikus tárgyú filmek száma és ezzel arányosan emelkedett a mai témájú, India társadalmi életének problémáival foglalkozó, azt bátran ábrázoló, s bíráló filmalkotás. Ezeknek a filmeknek sikere meglepően nagy volt,

annak ellenére, hogy művészi értékük sokszor még alacsonyabb a klasszikus témájú produkcióknál. Maga a kormány is támogatja azokat a filmgyártókat,

akik mai társadalmi kérdésekkel foglalkozó filmeket készítenek. Közülük elsősorban B. R. Choprá-t kell megemlítenünk, aki filmjeiben következetesen harcol a társadalmi egyenlőségért. A nemrégien elkészült, egyik »kísérleti« jellegű filmjének főtémaja a hinduk és moslimok egységének kérdése, amely ma még India egyik égő sebének

Jelenet »A megbélyegzett« című filmből: Mala Sinha és Rajendra Kumar

Jelenet a »Pathan« című filmből

foglalása alapvetően humanista, s filmjeinek igen nagy a hatása, »A por virága« című filmje a törvénytelen gyermekekről szól és jellemző, hogy bemutatása után India különböző árvaházaiból törvénytelen gyermekek százait adoptálták.

K. Asif India társadalmi életének ellentmondásaival foglalkozó filmeket alkot, témáit a dicső múltból meríti, tanúságképpen és példa gyanánt. »A nagy mogul« című filmje —

Helan az »Alibaba« című színes filmben. Rendező: P. N. Arora

számít. Nemrég mutatták be »Válaszút« című filmjét. Ennek témája: a női egyenjogúság. »A hivatás« című filmjében a prostitúció — Indiában rendkívül súlyos — problémáját boncolgatja és sákraszáll emellett, hogy a társadalom vegye emberszámba az elzüllött nőket is és segítse megmentésüket, átneveléssel, felvilágosító munkával. Chopra állás-

Mala Sinha a »Válaszút« című filmben

»A por virága« (Rajendra Kumar és Mala Sinha)

amely tíz évig készült — a mogulok korát idézi, India történelmének akkori ragyogó korszakát.

Az ismertebb indiai rendezők közül Bimal Roy filmjei filozofikus tendenciájúak, az élet értelméről szólnak. Mohan Sehgal-t ugyancsak napjaink társadalmi problémái foglalkoztatják. »Az írástudatlan« című alkotása megrázó színekkel ecseteli, milyen súlyos következményekkel jár a tanulatlanság és a műveletlenség. Nagy sikert aratott és kormánykitüntetésben is részesült egy fiatal rendező: Guru Datt »Az úr, az úrhölgy és a szolga« című filmje, amelynek hőse egy önfeláldozó asszony — regényes története mély humanista mondanivalót hordoz.

A »Pathan« című film egyik jelenete. Rendező: Khan Attaullah Khan

Az elmúlt hónapok legnagyobb sikerét Indiában O. P. Ralhahn fiatal rendező »A megbélyegzett« című filmje aratta. A történet egy fiatal fegyencről szól, aki letöltötte büntetését. Vajon lehet-e a volt fegyenc ismét a társadalom megbecsült polgára, vagy élete végéig kitaszított marad? — ezt boncolgatja a film, s igyekszik általános érvényű megoldást találni.

Még néhány filmet említenék a mai témájú produciók közül. A »Sujata« a nők továbbtanulásának gondjait és lehetőségeit taglalja »A karkötő« a testvéri szeretetről szól, a »Dhar ramputra« az angol gyarmatosítás korszakát eleveníti fel. A mai indiai élet egyes jelenségeit mutatja be M. B. Raman »A láng« című készülő filmjében.

Természetesen nem feledkezhetünk meg a történelmi, mitológiai tárgyú hindu filmekről sem, hiszen a mitológia még ma is jelentős szerepet játszik India társadalmi és nemzeti életében. Az ilyen témájú filmek közül az utóbbi időben a legnagyobb sikert a »Shiva és Parvati« című produció aratta, amely Shivaról,

a harag istenéről és feleségéről az Erény Hölgyéről szól.

India jelenleg is a világ legjelentősebb filmgyártó országai közé tartozik. Hatvan műtermében és stúdiójában mintegy kilencyezer ember (színész, rendező, technikai személyzet stb.) dolgozik. Jelentős az indiai rövidfilmgyártás is — évente mintegy 500—500 producióra tehető. A hindu filmgyártás — amely évi 700 millió hazai nézői igényeit kívánja kielégíteni — további fejlődése szempontjából súlyt helyez koprodukciós kapcsolatokra és igen nagy jelentőséget tulajdonít annak, hogy az utóbbi időben alkalom nyílt a hindu filmművészek európai tanulmányújtáira. Jelenleg számos hindu filmrendező tanulmányozza a szocialista országok filmiparát, s a prágai, lodzi és lipcsei filmakadémia is megnyitotta kapuit a fiatal indiai filmművészek előtt. Több koprodukciós filmről is folynak tárgyalások, csehszlovák és lengyel művészek közreműködésével. A hindu filmművészek örömmel fogadnák, ha lehetőség nyílna magyar—indiai közös filmalkotására is.

